

stōtranidhi™

|| అరుణ ప్రశ్నః ||

(శ్రీకృష్ణయజురారణ్యకే ప్రథమః ప్రపాఠకః)

ఓం భద్రం కర్ణభిశ్శృణుయామ దేవాః | భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః |
 స్థిరైరజ్ఞైస్తుష్టువాగ్ంసస్తనూభిః | వ్యశేమ దేవహీతం యదాయుః |
 స్వస్తి న ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః | స్వస్తి సః పూషా విశ్వవేదాః |
 స్వస్తి నస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః | స్వస్తి నో బృహస్పతీర్దధాతు ||
 ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ||

ఓం భద్రం కర్ణభిశ్శృణుయామ దేవాః | భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః |
 స్థిరైరజ్ఞైస్తుష్టువాగ్ంసస్తనూభిః | వ్యశేమ దేవహీతం యదాయుః |
 స్వస్తి న ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః | స్వస్తి సః పూషా విశ్వవేదాః |
 స్వస్తి నస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః | స్వస్తి నో బృహస్పతీర్దధాతు |
 ఆపమాపామపస్సర్వాః | అస్మాదస్మాదితోఽముతః || ౧ ||

అగ్నిర్వాయుశ్చ సూర్యశ్చ | సహ సంచరన్తురర్థియా | వాయుశ్చ
 రశ్మిపతయః | మరీచ్యాత్మానో అద్రుహః | దేవీర్భువనసూవరీః |
 పుత్రవత్స్వాయ మే సుత | మహానామ్నీర్మహామూనాః | మహాసో
 మహాసస్వ్యః | దేవీః పర్వన్యసూవరీః | పుత్రవత్స్వాయ మే సుత || ౨ ||
 అపాశ్చ్యష్టిమపా రక్షః | అపాశ్చ్యష్టిమపారఘమ్ | అపాఘ్రామప
 చావరీమ్ | అపదేవీరితో హేత | వజ్రం దేవీరజీతాగ్ంశ్చ | భువనం
 దేవసూవరీః | ఆదిత్యానదితిం దేవీమ్ | యోనీనోర్ద్వముదీషత |
 శివానశ్శస్త్రమా భవన్తు | దివ్యా ఆప ఓషధయః | సుమృద్ధీకా సరస్వతి |

మా తే వ్యోమ సందృశీ || 3 ||

స్మృతిః ప్రత్యక్షమైతి హ్యమ్ | అనుమానశ్చతుష్టయమ్ |
ఏతైరాదీత్యమణ్డలమ్ | సర్వేరేవ విధాస్యతే | సూర్యో మరీచిమాదత్తే |
సర్వస్మాద్భువనాదధి | తస్యాః పాకవిశేషేణ | స్మృతం కాలవిశేషేణమ్ |
నదీవ ప్రభవాత్కాచిత్ | అక్షయ్యాత్స్వంతే యథా || ౪ ||

తాం నద్యోఽభిసమాయన్తి | స్తోరుస్సతీ న నివర్తతే |
ఏవం నానాసముత్థానాః | కౌలాస్సంవత్సరగ్గం శ్రీతాః |
అణుశశ్చ మహాశశ్చ | సర్వే సమవయస్త్రితమ్ | సత్తేస్సర్వైస్సమావిష్టః |
ఊరుస్సన్న నివర్తతే | అధిసంవత్సరం విద్యాత్ |
తదేవ లక్షణే || ౫ ||

అణుభిశ్చ మహద్భిశ్చ | సమారూఢః ప్రదృశ్యతే | సంవత్సరః ప్రత్యక్షేణ |
నాధిసత్వః ప్రదృశ్యతే | పటరో విక్లిధః పిఙ్గః | ఏతద్వరుణలక్షణమ్ |
యత్రైతదుప్రదృశ్యతే | సహస్రం తత్ర నీయతే | ఏకగంహి శిరో
సానా ముఖే | కృధ్నం తదృతులక్షణమ్ || ౬ ||

ఉభయతస్సప్తేన్ద్రియాణి | జల్పితం తేవ దిహ్యతే | శుక్లకృష్ణే
సంవత్సరస్య | దక్షిణవామయోః పార్శ్వయోః | తస్యైవా భవతి |
శుక్రం తే అన్యద్యజతం తే అన్యత్ | విషురూపే అహనీ ద్యౌరీవాసి |
విశ్వా హి మాయా అవసి స్వధావః | భద్రా తే పూషన్నిహ రాతిరస్వితీ |
నాత్ర భువనమ్ | న పూషా | న ప్రశవః | నాదిత్యస్సంవత్సర ఏవ
ప్రత్యక్షేణ ప్రియతమం విద్యాత్ | ఏతద్వై సంవత్సరస్య ప్రియతమగ్ం
రూపమ్ | యోఽన్య మహానర్థ ఉత్పథ్యమానో భవతి |
ఇదం పుణ్యం కురుష్యేతి | తమాహరణం దద్యాత్ || ౭ ||

సాక్షంజానాగ్ం సప్తథమాహురేకజమ్ | షడుద్యమా ఋషయో
దేవజా ఇతి | తేషామిష్టాని విహితాని ధామశః | స్థాత్రే రేజన్తే వికృతాని
రూప్తశః | కో ను మర్యా అమీధితః | సఖా సఖాయమబ్రవీత్ |
జహాకో అస్మదీషతే | యస్తిత్యాజ సఖివిదగ్ం సఖాయమ్ | న తస్య
వాచ్యపీ భాగో అస్తి | యదీగ్ం శృణోత్తలకగ్ం శృణోతి || ౮ ||

న హి ప్రవేద సుకృతస్య పన్థామితీ | ఋతుర్ఋతునా సుద్యమానః |
 విననాదాభిధావః | పష్టిశ్చ త్రిగంశకా వల్గః | శుక్లకృష్ణౌ చ షాష్టికౌ |
 సారాగవస్తైర్జరదక్షః | వసన్తో వసుభిన్నహ | సంవత్సరస్య సవితః |
 ప్రైషకృత్ప్రథమః స్మృతః | అమూనాదయతేత్యన్యాన్ || ౯ ||
 అమూగంశ్చ పరిరక్షతః | ఏతా వాచః ప్రయుజ్యంతే | యత్రైతదుపదృశ్యతే |
 ఏతదేవ విజానీయాత్ | ప్రమాణం కాలపర్యయే |
 విశేషణం తు వక్ష్యామః | ఋతూనాం తన్నిబోధత | శుక్లవాసా రుద్రగణః |
 గ్రీష్మేణాఽఽవర్తతే సహ | నిజహస్త్పథీవీగ్ం సర్వామ్ || ౧౦ ||
 జ్యోతిషాఽప్రతిఘ్నేన సః | విశ్వరూపాణి వాసాగ్ంసి | ఆదిత్యానాం
 నిబోధత | సంవత్సరీణం కర్తుఫలమ్ | వర్షాభిర్దదతాగ్ం సహ |
 అదుఃఖో దుఃఖచక్షురివ | తద్మా పీత ఇవ దృశ్యతే | శీతేనావ్యధయన్నివ |
 రురుదక్ష ఇవ దృశ్యతే | హ్లాదయతే జ్వలతశ్చైవ | శామ్యతశ్చాన్య చక్షుషీ |
 యా వై ప్రజా భగ్ంశ్యంతే | సంవత్సరాంతా భగ్ంశ్యంతే | యాః ప్రతీతిష్ఠన్తి |
 సంవత్సరే తాః ప్రతీతిష్ఠన్తి | వర్షాభ్య ఇత్యర్థః || ౧౧ ||
 అక్షిదుఃఖోత్థితస్త్వైవ | విప్రసన్నే కనీనీకే | ఆజ్యే చాద్గణం నాస్తి |
 ఋభూణాం తన్నిబోధత | కనకాభానీ వాసాగ్ంసి | అహతాని నిబోధత |
 అన్నమశ్నీత మృజ్జీత | అహం వో జీవనప్రదః | ఏతా వాచః ప్రయుజ్యంతే |
 శరద్యత్రోపదృశ్యతే || ౧౨ ||
 అభిధూన్వన్తో భిఘ్నన్త ఇవ | వాతవన్తో మరుద్గణాః | అముతో
 జేతుమిషముఖమివ | సన్నద్ధాస్సహ దదృశే హ | అపధ్యస్తైర్వన్తివర్తైరివ |
 విశిఖాసః కపర్దినః | అక్రుద్ధస్య యోత్యమానస్య | క్రుద్ధస్యేవ లోహినీ |
 హేమతశ్చక్షుషీ విద్యాత్ | అక్షయోః క్షిప్రణోరీవ || ౧౩ ||
 దుర్భిక్షం దేవలోకేషు | మనూనాముదకం గృహే | ఏతా వాచః ప్రవదన్తి |
 వైద్యుతో యాన్తి శైశిరీః | తా అగ్నిః పవమానా అన్వేక్షత |
 ఇహ జీవికామపరిపశ్యన్ | తస్యైషా భవతి | ఇహేహవస్స్వతపసః |
 మరుత్సూర్యత్వచః | శర్మ సప్రథా ఆవృణే || ౧౪ ||
 అతీతామ్రాణి వాసాగ్ంసి | అష్టివజ్రిశతఘ్న చ | విశ్వే దేవా విప్రహరన్తి |

అగ్నిజిహ్వో అసశ్చత | నైవ దేవో న మర్త్యః | న రాజా వరుణో విభుః |
 నాగ్నిర్వేద్యో న పవమానః | మాతృకృచ్ఛన విద్యతే | దివ్యస్యైకా
 ధనురాద్విః | పృథివ్యామపరా శ్రితా || ౧౫ ||
 తస్యేన్ద్రో వమ్రురూపేణ | ధనుర్జ్యోతిర్భువనధ్వయమ్ |
 తదిన్ద్రధనురిత్యజ్యమ్ | అభ్రవర్ణేషు చక్షతే | ఏతదేవ
 శంయోర్భార్హస్పత్యస్య | ఏతద్రుద్రస్య ధనుః | రుద్రస్య త్వేవ ధనురాద్విః |
 శిర ఉత్పిపేష | స ప్రవర్గ్యోభవత్ | తస్మాద్భువనప్రవర్గ్యేణ యజ్ఞేన
 యజతే | రుద్రస్య స శిరః ప్రతీదధాతి | నైనగేం రుద్ర ఆరుకో భవతి |
 య ఏవం వేద || ౧౬ ||

అత్యుద్ధాక్షోఽతీరశ్చాత్ | శిశిరః ప్రదృశ్యతే | నైవ రూపం స వాసాగ్రింసి |
 స చక్షుః ప్రతిదృశ్యతే | అన్యోన్యం తు స హిగ్గంస్రాతః |
 సతస్తద్దేవలక్షణమ్ | లోహితోఽక్షి శారశీర్ఙ్గః | సూర్యస్యోదయనం ప్రతి |
 త్వం కరోషిన్విజ్ఞానికామ్ | త్వం కరోషి నిజానుకామ్ || ౧౭ ||
 నిజానుకా మేన్యజ్ఞాలికా | అమీ వాచముపాసతామితి | తస్మై సర్వ
 ఋతవో నమంతే | మర్యాదాకరత్వాత్పురురోధామ్ | బ్రాహ్మణ ఆప్నోతి |
 య ఏవం వేద | స ఖలు సంవత్సర ఏతస్సేనానీభిస్సహ | ఇన్ద్రాయ
 సర్వాన్మామాసభివహతి | స ద్రుప్యః | తస్మైషా భవతి || ౧౮ ||
 అవద్రుభో అగేంశుమతీమతిష్ఠత్ | ఇయానః కృష్ణో దశభిస్సహస్రైః |
 ఆవర్తమిన్ద్రశ్శుచ్యా ధమన్తమ్ | ఉపస్నుహి తం సృమణామథద్రామితి |
 ఏతయైవేన్ద్రస్సలావృక్యా సహ | అసురాస్పరివృశ్చతి |
 పృథివ్యగ్గేంశుమతీ | తామస్వవస్థితస్సంవత్సరో దివం చ |
 నైవం విదుషోఽచార్యాన్తేవాసిన్ | అన్యోన్యస్మై ద్రుప్యతామ్ |
 యో ద్రుహ్యతి | భ్రశ్యతే స్వర్గాల్లోకాత్ | ఇత్యతుమణ్ణలాని |
 సూర్యమణ్ణలాన్యాఖ్యాయికాః | అత ఊర్ధ్వగ్ం సనిర్వచనాః || ౧౯ ||
 ఆరోగో బ్రాజః పటరః పత్రజః | స్వర్ణరో జ్యోతిషీమాన్ విభాసః |
 తే అస్మై సర్వే దివమాతపన్తి | ఊర్జం దుహానా అనపస్పరన్త ఇతి |
 కశ్యపోఽష్టమః | స మహామేరుం స జహాతి | తస్మైషా భవతి |

యత్తే శిల్పం కశ్యప రోచనావత్ | ఇన్ద్రియావత్సుష్కలం చిత్రభాను |
 యస్మిన్సూర్యా అర్పితాస్తప్త సాకమ్ || ౨౦ || ౧-౭-౧
 తస్మిన్రాజానమధివిశ్రయేమమితి | తే అస్మై సర్వే కశ్యపాజ్ఞోత్తరభన్తే |
 తాన్తోమః కశ్యపాదధీనిర్ధమతి | భ్రస్తాకర్మకృదివైవమ్ |
 ప్రాణో జీవానీన్ద్రియజీవాని | సప్త శీర్షణ్యాః ప్రాణాః |
 సూర్యా ఇత్యాచార్యాః | అపశ్యమహమేతాన్సప్త సూర్యానితి |
 పంచకర్ణో వాఢ్స్యాయనః | సప్తకర్ణశ్చ హైక్షిః || ౨౧ ||
 ఆనుశ్రవిక ఏవ నౌ కశ్యప ఇతి | ఉభౌ వేదయితే |
 న హి శేకుమివ మహామేరుం గన్తుమ్ |
 అపశ్యమహమేతథ్సూర్యమణ్డలం పరివర్తమానమ్ | గ్రార్థ్యః ప్రాణత్రాతః |
 గచ్ఛన్త మహామేరుమ్ | ఏకం చాజహతమ్ | భ్రాజపటరపతన్గా నిహనే |
 తిష్ఠన్నాతపన్తి | తస్మాద్దిహ తప్తీతపాః || ౨౨ ||
 అముత్రేతరే | తస్మాద్దిహతప్తీతపాః | తేషామేషా భవతి |
 సప్త సూర్యా దివమనుప్రవీష్టాః | తానన్వేతీ ప్రథిభీర్దక్షిణావాన్ |
 తే అస్మై సర్వే ఘృతమాతపన్తి | ఊర్జం దుహానా అనపస్ఫురన్త ఇతి |
 సప్తర్విజస్సూర్యా ఇత్యాచార్యాః | తేషామేషా భవతి |
 సప్త దిశో నానాసూర్యాః || ౨౩ ||
 సప్త హోతార ఋత్విజః | దేవా ఆదిత్యా యే సప్త |
 తేభిస్సోమాభీరక్షణ ఇతి | తదప్యామ్నాయః | దిగ్భ్రాజ ఋతూన్కరోతి |
 ఏతయైవా౭౭వృతా౭౭సహస్రసూర్యతాయా ఇతి వేశమ్పాయనః |
 తస్మైషా భవతి | యద్భ్యావ ఇన్ద్ర తే శతగంశతం భూమీః | ఉత స్యుః |
 న త్వా వజ్రిష్ఠహస్రగ్ం సూర్యాః || ౨౪ ||
 అను న జాతమష్ట రోదసీ ఇతి | నానాలిఙ్గత్వాదృతూనాం
 నానాసూర్యత్వమ్ | అష్టౌ తు వ్యవసీతా ఇతి | సూర్యమణ్డలాన్యష్టాత
 ఊర్ద్వమ్ | తేషామేషా భవతి | చిత్రం దేవానాముదగ్రాదసీకమ్ |
 చక్షుర్చిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః | ఆప్రా ద్యాపాపుథివీ అన్తరీక్షమ్ |
 సూర్య ఆత్మా జగతస్తస్థుషశ్చేతి || ౨౫ ||

క్షేదమబ్బింగం నివిశతే | క్షాయగేం సంవత్సరో మీధః | క్షాహః క్షేయం
 దేవ రాత్రీ | క్వ మాసా ఋతవశ్శ్రితాః | అర్థమాసా ముహూర్తాః |
 నిమేషాస్త్రుటిభిన్నహ | క్షేమా ఆపో నీవిశన్తే | యదీతో యాన్తి సంప్రతి |
 కాలా అప్పు నీవిశన్తే | ఆపస్సూర్యే సమాహితాః || ౨౬ ||
 అబ్బిణ్యపః ప్రపద్యన్తే | విద్యుథ్సూర్యే సమాహితా | అనవర్ణే ఇమే భూమీ
 | ఇయం చాసౌ చ రోదసీ | కిగ్గంస్విదత్రాన్తరా భూతమ్ |
 యేనేమే విధృతే ఉభే | విష్ణుసా విధృతే భూమీ | ఇతి వధృస్య వేదనా |
 ఇరావతీ ధేనుమతీ హి భూతమ్ | సూర్యవసినీ మనుషే దశస్యే || ౨౭ ||
 వ్యష్టభాన్ద్రోదసీ విష్ణవేతే | దాధర్థ పృథివీమభితో మయూఖైః |
 కిం తద్విష్ణోర్బలమాహుః | క్రా దీప్తిః కిం ప్రాయణమ్ |
 ఏకో యద్ధారయద్దేవః | రేజతీ రోదసీ ఉభే |
 వాతాద్విష్ణోర్బలమాహుః | అక్షరాద్దీప్తిరుచ్యతే |
 త్రిపదాద్ధారయద్దేవః | యద్విష్ణోరేకముత్తమమ్ || ౨౮ ||
 అగ్నయో వాయవశ్చైవ | ఏతదస్య ప్రాయణమ్ |
 పృచ్ఛామి త్వా పరం మృత్యుమ్ | అవమం మధ్యమం చతుమ్ |
 లోకం చ పుణ్యపాపానామ్ | ఏతత్ప్రచ్ఛామి సంప్రతి |
 అముమాహుః పరం మృత్యుమ్ | ప్రవమానం తు మధ్యమమ్ |
 అగ్నిరేవావమో మృత్యుః | చన్ద్రమాశ్చతురుచ్యతే || ౨౯ ||
 అనాభోగాః పరం మృత్యుమ్ | పాపాస్సంయన్తి సర్వదా |
 ఆభోగాస్త్వేవ సంయన్తి | యత్ర పుణ్యకృతో జనాః |
 తతో మధ్యమమాయన్తి | చతుమగ్నిం చ సంప్రతి |
 పృచ్ఛామి త్వా పాపకృతః | యత్ర యాతయతే యమః |
 త్వం సస్తద్భృహ్మన్పుణ్ద్రాహి | యది వేత్థాసతో గృహన్ || ౩౦ ||
 కశ్యపాదుదీతాస్సూర్యాః | పాపాస్సీర్క్షన్తి సర్వదా | రోదస్యోరన్తర్దేశేషు |
 తత్ర న్యస్యన్తే వానవైః | తేఽశరీరాః ప్రపద్యన్తే | యథాఽపుణ్యస్య కర్మణః |
 అపాణ్యపాదకేశాసః | తత్ర తేఽయోనిజా జనాః |
 మృత్వా పునర్యత్యమాపద్యన్తే | అద్యమానాస్స్వకర్మభిః || ౩౧ ||

ఆశాతికాః క్రిమయ ఇవ | తతః పూయస్తే వాస్తవైః |
 అపైతం మృత్యుం జయతి | య ఏవం వేద | స ఖల్యైవం విద్భ్రాహ్మణః |
 దీర్ఘశ్రుతమో భవతి | కశ్యప్తస్యాతీథిస్సిద్ధగమనస్సిద్ధాగమనః |
 తస్యైషా భవతి | ఆ యస్మిన్ఘృత వాస్తవాః | రోహన్తి పూర్వారూపాః || 32
 ఋషీర్హ దీర్ఘశ్రుతమః | ఇన్ద్రస్య ఘర్మో అతీథిర్తితి | కశ్యపః పశ్యకో
 భవతి | యథ్నర్వం పరిపశ్యతీతి సౌక్ష్మాత్ | అథాగ్నీరష్టపురుషస్య |
 తస్యైషా భవతి | అగ్నీ నయ స్తపథా రాయే అస్మాన్ |
 విశ్వాని దేవ వయసాని విద్వాన్ | యుయోధ్యస్మజ్జహుర్రాణమేనః |
 భూయిష్ఠాం తే నమ ఉక్తిం వీధేమేతి || 33 ||
 అగ్నిశ్చ జాతవేదాశ్చ | సహోజా అజిరాప్రభుః | వైశ్వానరో నర్యాప్రాశ్చ |
 ప్రజ్ఞీరాధాశ్చ సప్తమః | విసర్వేవాఽష్టమోఽగ్నీనామ్ |
 ఏతేఽష్టౌ వసవః క్షీతా ఇతి | యథర్వేవాగ్నీరర్చిర్వర్ణవిశేషాః |
 నీలార్చిశ్చ పీతకార్చిశ్చేతి | అథ వాయోరేకాదశపురుషస్యైకాదశస్త్రీకస్య |
 ప్రభ్రాజమానా వ్యవదాతాః || 34 ||
 యాశ్చ వాసుకివైద్యుతాః | రజతాః పరుషాశ్శ్యామాః |
 కపిలా అతిలోహితాః | ఊర్ధ్వా అవపతంతాశ్చ | వైద్యుత ఇత్యేకాదశ |
 నైనం వైద్యుతో హి నస్తి | య ఏవం వేద | స హోవాచ వ్యాసః పారాశర్యః |
 విద్యుద్వధమేవాహం మృత్యుమైచ్ఛమితి | న త్వకామగ్ం హన్తి || 35 ||
 య ఏవం వేద | అథ గన్ధర్వగణాః | స్వానభ్రాట్ | అజ్ఞా రిభ్రమ్భారిః |
 హస్తస్సుహస్తః | కృశానుర్విశ్వావసుః | మూర్ధన్వాస్థూర్యవరాచః |
 కృతిరిత్యేకాదశ గన్ధర్వగణాః | దేవాశ్చ మహాదేవాః |
 రశ్మయశ్చ దేవా గరగిరః || 36 ||
 నైనం గరో హి నస్తి | య ఏవం వేద | గౌరీమీమాయ సల్లిలాన్తి తక్షతీ |
 ఏకపదీ ద్విపదీ సా చతుష్పదీ | అష్టాపదీ నవపదీ బభ్రూవుషీ |
 సహస్రాక్షరా పరమే వ్యోమన్మితి | వాచో విశేషణమ్ |
 అథ నిగదవ్యాఖ్యాతాః | తాననుక్రమిష్యామః |
 వరాహవస్సతపసః || 37 ||

విద్యుస్మహస్తో ధూపయః | శ్వాపయో గృహమేధాశ్చేత్యేతే |
యే చేమేఽశీమివిద్విషః | పర్జన్యాస్సప్త పృథివీమభివర్షన్తి | వృష్టిభిరితి |
ఏతయైవ విభక్తివీపరీతాః | సప్తభిర్వాతైరుదీరితాః | అమూన్లోకానభివర్షన్తి |
తేషామేషా భవతి | సమానమేతదుదకమ్ || ౩౮ ||

ఉచ్చైత్యప్రచాహాభిః | భూమిం పర్జన్యా జిన్వన్తి | దివం జిన్వన్త్యగ్నయ
ఇతి | యదక్షరం భూతకృతమ్ | విశ్వే దేవా ఉపాసతే |
మహర్షీమస్య గోప్తారమ్ | జమదగ్నిమకుర్వత | జమదగ్నిరాప్యాయతే |
ఛన్దోభిశ్చతురుత్తరైః | రాజ్ఞసోస్మస్య తృప్తాసః || ౩౯ ||

బ్రహ్మణా వీర్యావతా | శివా సః ప్రదిశో దిశః |
తచ్చం యోరావృణీమహే | గ్రాతుం యజ్ఞాయ | గ్రాతుం యజ్ఞపతయే |
దైవీస్వస్తిరస్తు నః | స్వస్తిర్మానుషేభ్యః | ఉర్ధ్వం జిగాతు భేషజమ్ |
శం నో అస్తు ద్విపదే | శం చతుష్పదే |

సోమపా ౩ అసోమపా ౩ ఇతి నిగదవ్యాఖ్యాతాః || ౪౦ ||

సహస్రవృదియం భూమిః | పరం వ్యోమ సహస్రవృత్ |
అశ్వినా భుజ్య నాసత్యా | విశ్వస్య జగత్స్పతీ |
జాయా భూమిః పతిర్వ్యోమ | మిథునం తా అతుర్యధుః |
పుత్రో బృహస్పతీ రుద్రః | సరమా ఇతీ స్త్రీపుమమ్ |
శుక్రం హమస్యద్యజతం హమస్యత్ |
విషురూపే అహన్తీ ద్యౌరివ స్థః || ౪౧ ||

విశ్వా హి మాయా అవధన్స్వధావన్తా | భద్రా హం పూషణావిహ
రాతిరస్తు | వాసాత్యై చిత్రై జగతో నిధానౌ |
ద్యావాభూమీ చరథస్సగ్ం సఖాయౌ | తావశ్వినా రాసభాశ్వా హవం మే |
శుభస్పతీ ఆగతగేం సూర్యయా సహ | త్యుగ్రోహ భుజ్యమశ్వినోదమేఘే |
రయిం న కశ్చిన్ముమృవాం ౨ అపాహః | తమూహధుర్నైభిరాత్మన్వతీభిః |
అన్తరిక్షప్రృథ్విరపోదకాభిః || ౪౨ ||

త్రిస్రః క్షప్త్రిరహోఽతివ్రజద్భిః | నాసత్యా భుజ్యమూహధుః పతతైః |
సముద్రస్య ధన్వన్తార్ద్రస్య పారే | త్రిభీరథైశ్చతపద్విష్ణదత్తైః |

సప్తతారం వితస్వస్తమ్ | అనుబధ్నాతి శామ్భురః |
 ఆపపూరుషమ్భురశ్చైవ | సప్తతారేప్రసో భవత్ |
 త్యగ్ం సుత్యప్తం వీదిత్వైవ | బ్రహ్మసోమ గిరం వశీ || ౪౩ ||
 అన్వేతి తుగ్రో వక్రియాం తమ్ | ఆయసూయాన్ధోమత్యపుషు |
 స సజ్జామస్తమోద్యోఽత్యోతః | వాచో గాః పీపాత్తి తత్ |
 స తగ్ధోభిస్సహిత్యేత్యన్యే | రక్షసాఽనన్వితాశ్చ యే |
 అన్వేతి పరీవృత్తాస్తః | ఏవమేతా స్థో అశ్వినా | తే ఏతే ద్యుఃపుథివ్యోః |
 అహరహర్గర్భం దధాథే || ౪౪ ||
 తయారేతా వత్సావహోరాత్రే | పుథివ్యా అహః | దివో రాత్రీః |
 తా అవీసృష్టా | దమ్పతీ ఏవ భవతః | తయారేతా వత్సా |
 అగ్నిశ్చదిత్యశ్చ | రాత్రేర్వధ్నః | శ్వేత ఆదిత్యః | అహ్నోఽగ్నిః || ౪౫ ||
 తామ్రో అరుణః | తా అవీసృష్టా | దమ్పతీ ఏవ భవతః |
 తయారేతా వత్సా | పుత్రశ్చ వైద్యుతశ్చ | అగ్నేర్వృత్రః |
 వైద్యుత ఆదిత్యస్య | తా అవీసృష్టా | దమ్పతీ ఏవ భవతః |
 తయారేతా వత్సా || ౪౬ ||
 ఉష్మా చ నీహారశ్చ | పుత్రస్యోష్మా | వైద్యుతస్య నీహారః |
 తౌ తావేవ ప్రతీపద్యేతే | సేయగ్ం రాత్రీ గర్భిణీ పుత్రేణ సంవసతి |
 తస్యా వా ఏతద్దుల్బణిమ్ | యద్రాత్రో రశ్మయః | యథా గోర్ధర్మిణ్యా
 ఉల్బణిమ్ | ఏవమేతస్యా ఉల్బణిమ్ | ప్రజయిష్టుః ప్రజయా చ పశుభిశ్చ
 భవతి | య ఏవం వేద | ఏతముద్యస్తమపియన్తం చేతి |
 ఆదిత్యః పుణ్యస్య వధ్నః | అథ పవీత్రాఙ్గిరసః || ౪౭ ||
 సప్తతారస్తః పరివాజమాసతే | పితౄషాం ప్రత్నో అభిరక్షతి వ్రతమ్ |
 మహస్సముద్రం వరుణస్తిరోదధే | ధీరా ఇచ్ఛేక్తుర్ధరుణేష్వాభమ్ |
 సప్తతారం తే వితతం బ్రహ్మణస్పతే | ప్రభుర్గాత్రాణి పర్యేషి విశ్వతః |
 అతస్తతనూర్న తదామో అశ్నుతే | శృతాస్త ఇద్వహస్తస్తస్థమాశత |
 బ్రహ్మ దేవాసామ్ | అసతస్సద్యే తతక్షుః || ౪౮ ||
 ఋషయస్సప్తాత్రిశ్చ యత్ | సర్వేఽత్రయో అగస్త్యశ్చ |

నక్షత్రైశ్చంకృతోఽవసన్ | అథ సవితుశ్శ్యావాక్ష్యస్యావర్తికామస్య |
 అమీ య ఋక్షా నిహితాస ఉచ్చా | నక్షం దదృశ్రే కుహచిద్దివేయుః |
 అదభాని వరుణస్య వ్రతానీ | విచాకశచ్చన్ద్రమా నక్షత్రమేతి |
 తథ్నవితుర్వరేణ్యమ్ | భర్గో దేవస్య ధీమహి || ౪౯ ||
 ధియో యో సః ప్రచోదయాత్ | తథ్నవితుర్వ్యణీమహే |
 వయం దేవస్య భోజనమ్ | శ్రేష్ఠగం సర్వధాతమమ్ |
 తురం భగస్య ధీమహి | అహగూహత సవితౌ తృభీనే |
 సర్వాన్దివో అన్ధసః | నక్షం తాన్యభవన్తుశే |
 అష్టస్థా సమ్భవిష్యామః | నామ నామైవ నామ మే || ౫౦ ||
 నపుగ్ంసక్తం పుమాగ్ంస్త్యస్మి | స్థావరోఽస్మృథ జగ్గమః |
 యజేఽయక్షి యష్టాహే చ | మయా భూతాన్యయక్షత |
 ప్రశవో మమ భూతాని | అనూబన్ధ్యోఽస్మృహం విభుః | స్త్రియస్సతీః |
 తా ఉ మే పుగ్ంస ఆహుః | పశ్యదక్షణాన్నవిచేతదన్ధః |
 కవిర్యః పుత్రస్స ఇమా చీకేత || ౫౧ ||
 యస్తా వీజానాథ్నవితుః పితా సత్ | అన్ధో మణిమవిన్దత్ |
 తమనఙ్గులిరావయత్ | అగ్రివః ప్రత్యముఞ్చత్ | తమజీహ్వో అసశ్చత |
 ఊర్హ్వమూలమవాక్చాఖమ్ | పృక్షం యో వేద సమ్ప్రతి |
 స స జాతు జనశ్శృద్ధధ్యాత్ | మృత్యుర్మా మారయాదీతిః |
 హసితగ్ం రుదీతం గీతమ్ || ౫౨ ||
 వీణాపణవలాసీతమ్ | మృతం జీవం చ యత్కించత్ |
 అఙ్గానీ స్నేహ విద్ధి తత్ | అతృప్యగ్ంస్తృప్యధ్యాయత్ |
 అస్మాజ్జాతా మే మిథూ చరన్ | పుత్రో నిర్ఋత్యా వైదేహః |
 అచేతా యశ్చ చేతనః | స తం మణిమవిన్దత్ |
 సోఽనఙ్గులిరావయత్ | సోఽగ్రివః ప్రత్యముఞ్చత్ || ౫౩ ||
 సోఽజీహ్వో అసశ్చత | నైతమృషిం విదిత్వా నగరం ప్రవిశేత్ |
 యది ప్రవిశేత్ | మిథౌ చరిత్వా ప్రవిశేత్ | తత్సమ్భవస్య వ్రతమ్ |
 ఆతమగ్నే రథం తీష్ఠ | ఏకాశ్వమేకయోజనమ్ | ఏకచక్రమేకధురమ్ |

వాతద్రాజిగతిం వీభో | స రిష్యతీ న వ్యథతే || ౫౪ ||
 నాస్యాక్షో యాతు సజ్జతి | యచ్ఛ్వేతాన్రోహితాగ్ంశ్చాగ్ంః |
 రథే యుక్వాఽధిష్ఠతి | ఏకయా చ దశభిశ్చ స్వభూతే |
 ద్వాభ్యామిష్టయే విగంశత్యా చ | తిసృభిశ్చ వహసే త్రిగంశతా చ |
 నియుద్భిర్వాయవిహితా విముఞ్చ || ౫౫ ||
 ఆతనుష్వ ప్రతనుష్వ | ఉద్ధమాఽఽధమ సస్థమ | ఆదిత్యే చన్ద్రవర్ణానామ్ |
 గర్భమాధోహి యః పుమాన్ | ఇతస్సిక్తగ్ం సూర్యగతమ్ | చన్ద్రమస్తే
 రసం కృధి | వారాదం జనయాగ్రేఽగ్నిమ్ | య ఏకో రుద్ర ఉచ్యతే |
 అసంఖ్యాతాస్సహస్రాణి | స్మర్యతే న చ దృశ్యతే || ౫౬ ||
 ఏవమేతం నీబోధత | ఆమన్వైరీన్ద్ర హరిభిః | యాహి మయూరరోమభిః |
 మా త్వా కేచిన్నియేమురీన్న ప్రాశినః | దధన్వేవ తా ఇహి |
 మా మన్వైరీన్ద్ర హరిభిః | యామి మయూరరోమభిః |
 మా మా కేచిన్వేమురీన్న ప్రాశినః | నిధన్వేవ తాం ౨ ఇమి |
 అణుభిశ్చ మహద్భిశ్చ || ౫౭ ||
 నిఘృష్టైరసమాయుతైః | కాలైర్హరిత్యమాప్నయే |
 ఇన్ద్రాఽఽయాహి సహస్రయుక్ | అగ్నిర్విభ్రాష్టేవసనః |
 వాయుశ్వేతసికద్రుకః | సంవర్ధురో వీషూవర్ణైః | నిత్యాస్తేఽనుచరాస్తవ |
 సుబ్రహ్మణ్యోగ్ం సుబ్రహ్మణ్యోగ్ం సుబ్రహ్మణ్యోమ్ | ఇన్ద్రాగచ్ఛ హరివ
 ఆగచ్ఛ మేధాతిథేః | మేష వృషణశ్వస్య మేనే || ౫౮ ||
 గౌరావస్కన్దిన్నహల్యాయై జౌర | కౌశికబ్రాహ్మణ గౌతమబ్రువాణ |
 అరుణాశ్వ ఇహోఽఽగతాః | వసవః పృథివిక్షితః |
 అష్టా దిగ్వాసస్తోఽగ్నయః | అగ్నిశ్చ జాతవేదాశ్చేత్యేతే |
 తామ్రాశ్వస్తామ్రరథాః | తామ్రవర్ణస్తథాఽసితాః |
 దణ్డహస్తాః ఖాదగ్దతః | ఇతో రుద్రాః పరాం గతాః || ౫౯ ||
 ఉక్తగ్ం స్థానం ప్రమాణం చ పుర ఇత | బృహస్పతీశ్చ సవితా చ |
 విశ్వరూపైరేహగతామ్ | రథేనోదకవర్తనా | అప్పుషా ఇతి తద్వయోః |
 ఉక్తో వేషో వాసాగ్ంసి చ | కాలావయవానామితః ప్రతీజ్యా |

వాసాత్యా ఇత్యశ్వినోః | కోఽన్తరిక్షే శబ్దం కరోతీతి |
 వాసిష్ఠో రాహిణో మీమాగ్ంసాం చక్రే | తస్యైషా భవతి |
 వాశ్రేప విద్యుదితి | బ్రహ్మణ ఉదరణమసి | బ్రహ్మణ ఉదీరణమసి |
 బ్రహ్మణ అన్తరణమసి | బ్రహ్మణ ఉపన్తరణమసి || ౬౦ ||
 అష్టయోనీమష్టపుత్రామ్ | అష్టపత్నీమిమాం మహీమ్ |
 అహం వేద న మే మృత్యుః | న చామృత్యుర్రఘాఽహరత్ |
 అష్టయోన్యష్టపుత్రమ్ | అష్టపదిదమన్తరిక్షమ్ |
 అహం వేద న మే మృత్యుః | న చామృత్యుర్రఘాఽహరత్ |
 అష్టయోనీమష్టపుత్రామ్ | అష్టపత్నీమిమాం దివమ్ || ౬౧ ||
 అహం వేద న మే మృత్యుః | న చామృత్యుర్రఘాఽహరత్ |
 సుత్రామాణం మహీమూషు | అదితిర్ద్యౌరదితిరన్తరిక్షమ్ |
 అదితిర్మాతా స పితా స పుత్రః | విశ్వేదేవా అదితిః పంచజనాః |
 అదితిర్జాతమదితిర్జనిత్వమ్ | అష్టౌ పుత్రాస్తో అదితేః |
 యే జాతాస్తస్యః పరీ | దేవాం ౨ ఉపప్రైథుప్తభిః || ౬౨ ||
 పరా మార్తాణ్ణమాస్యత్ | స్తప్తభిః పుత్రైరదితిః | ఉపప్రైత్పూర్వ్యం యుగమ్ |
 ప్రజాయై మృత్యవే తత్ | పరా మార్తాణ్ణమాభరదితి | తాననుక్రమిష్యామః |
 మిత్రశ్చ వరుణశ్చ | ధాతా చార్తమా చ | అగ్నింశశ్చ భగశ్చ |
 ఇన్ద్రశ్చ వివస్వాగ్ంశ్చేత్యేతే | హిరణ్యగర్భో హగ్ంసశ్శుచిషత్ |
 బ్రహ్మజజ్ఞానం తదిత్తుదమితీ | గర్భః ప్రాజాపత్యః |
 అథ పురుషస్సప్తపురుషః || ౬౩ ||
 యోఽసౌ తపస్నుదేతి | స సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణానాదాయోదేతి |
 మా మే ప్రజాయా మా పశూనామ్ | మా మమ ప్రాణానాదాయోదగాః |
 అసౌ యోఽస్తమేతి | స సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణానాదాయాస్తమేతి |
 మా మే ప్రజాయా మా పశూనామ్ | మా మమ ప్రాణానాదాయాస్తం గాః |
 అసౌ య ఆపూర్యతి | స సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణైరాపూర్యతి || ౬౪ ||
 మా మే ప్రజాయా మా పశూనామ్ | మా మమ ప్రాణైరాపూరిష్యాః |
 అసౌ యోఽప్క్షీయతి | స సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణైరప్క్షీయతి |

మా మే ప్రజాయా మా పశూనామ్ | మా మమ ప్రాణైరపక్షేష్టాః |
 అమూని సక్షతాణి | సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణైరపప్రసర్పన్తి
 చోఽఘ్నర్పన్తి చ | మా మే ప్రజాయా మా పశూనామ్ |
 మా మమ ప్రాణైరపప్రసృపత మోఽఘ్నపత || ౬౫ ||
 ఇమే మాసాశ్చార్ధమాసాశ్చ | సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణైరపప్రసర్పన్తి
 చోఽఘ్నర్పన్తి చ | మా మే ప్రజాయా మా పశూనామ్ | మా మమ
 ప్రాణైరపప్రసృపత మోఽఘ్నపత | ఇమ ఋతవః |
 సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణైరపప్రసర్పన్తి చోఽఘ్నర్పన్తి చ |
 మా మే ప్రజాయా మా పశూనామ్ |
 మా మమ ప్రాణైరపప్రసృపత మోఽఘ్నపత | అయగ్ం సంవత్సరః |
 సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణైరపప్రసర్పన్తి చోఽఘ్నర్పన్తి చ || ౬౬ ||
 మా మే ప్రజాయా మా పశూనామ్ | మా మమ ప్రాణైరపప్రసృప
 మోఽఘ్నప | ఇదమహః | సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణైరపప్రసర్పన్తి
 చోఽఘ్నర్పన్తి చ | మా మే ప్రజాయా మా పశూనామ్ | మా మమ
 ప్రాణైరపప్రసృప మోఽఘ్నప | ఇయగ్ం రాత్రీః |
 సర్వేషాం భూతానాం ప్రాణైరపప్రసర్పన్తి చోఽఘ్నర్పన్తి చ |
 మా మే ప్రజాయా మా పశూనామ్ |
 మా మమ ప్రాణైరపప్రసృప మోఽఘ్నప | ఓం భూర్భువస్స్వః |
 ఏతద్వో మిథునం మా నో మిథునగ్ం రీఢ్యమ్ || ౬౭ ||
 అథాదిత్యస్యాష్టపురుషస్య |
 వసూనామాదిత్యానాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 రుద్రాణామాదిత్యానాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 ఆదిత్యానామాదిత్యానాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని | సతాగ్ం సత్యానామ్ |
 ఆదిత్యానాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని | అభిధూన్వతామభిఘ్నతామ్ |
 వాతవతాం మరుతామ్ | ఆదిత్యానాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 ఋభూణామాదిత్యానాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని | విశ్వేషాం దేవనామ్ |
 ఆదిత్యానాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని | సంవత్సరస్య స్రవితుః |

ఆదిత్యస్య స్థానే స్వతేజసా భాని | ఓం భూర్భువస్స్వః |
 రశ్మయో వో మిథునం మా నో మిథునగ్ం రీఢ్యమ్ || ౬౮ ||
 ఆరోగస్య స్థానే స్వతేజసా భాని | భ్రాజస్య స్థానే స్వతేజసా భాని |
 పటరస్య స్థానే స్వతేజసా భాని | పతజ్జస్య స్థానే స్వతేజసా భాని |
 స్వర్ణరస్య స్థానే స్వతేజసా భాని | జ్యోతిషీమతస్య స్థానే స్వతేజసా భాని |
 విభాసస్య స్థానే స్వతేజసా భాని | కశ్యపస్య స్థానే స్వతేజసా భాని | ఓం
 భూర్భువస్స్వః | ఆపో వో మిథునం మా నో మిథునగ్ం రీఢ్యమ్ || ౬౯ ||
 అథ వాయోరేకాదశపురుషస్యైకాదశస్త్రీకస్య |
 ప్రభ్రాజమానానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 వ్యవదాతానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 వాసుకివైద్యుతానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 రజతానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 పరుషాణాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 శ్యామానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 కపిలానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 అతిలోహితానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 ఊర్ధ్వానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని || ౭౦ ||
 అవపతంతానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 వైద్యుతానాగ్ం రుద్రాణాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 ప్రభ్రాజమానీనాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 వ్యవదాతీనాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 వాసుకివైద్యుతీనాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 రజతానాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 పరుషాణాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 శ్యామానాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 కపిలానాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 అతిలోహితీనాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |

ఊర్ధ్వనాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 అవపతన్తీనాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని |
 వైద్యుతీనాగ్ం రుద్రాణీనాగ్ం స్థానే స్వతేజసా భాని | ఓం భూర్భువఃస్వః |
 రూపాణి వో మిథునం మా నో మిథునగ్ం రీధ్వమ్ || ౭౦ ||
 అథాగ్నీరష్టపురుషస్య | అగ్నేః పూర్వదిశ్యస్య స్థానే స్వతేజసా భాని |
 జాతవేదస ఉపదిశ్యస్య స్థానే స్వతేజసా భాని |
 సహజసో దక్షిణదిశ్యస్య స్థానే స్వతేజసా భాని |
 అజిరావ్రభవ ఉపదిశ్యస్య స్థానే స్వతేజసా భాని |
 వైశ్వానరస్యాపరదిశ్యస్య స్థానే స్వతేజసా భాని |
 నర్యాపస ఉపదిశ్యస్య స్థానే స్వతేజసా భాని |
 పఙ్క్తిరాధస ఉదగ్దిశ్యస్య స్థానే స్వతేజసా భాని |
 విసర్పిణ ఉపదిశ్యస్య స్థానే స్వతేజసా భాని | ఓం భూర్భువఃస్వః |
 దిశో వో మిథునం మా నో మిథునగ్ం రీధ్వమ్ || ౭౧ ||
 దక్షిణపూర్వస్యాం దిశి విసర్పీ నరకః | తస్మాన్నః పరిప్రాహి |
 దక్షిణాపరస్యాం దిశ్యవిసర్పీ నరకః | తస్మాన్నః పరిప్రాహి |
 ఉత్తరపూర్వస్యాం దిశి విషాదీ నరకః | తస్మాన్నః పరిప్రాహి |
 ఉత్తరాపరస్యాం దిశ్యవిషాదీ నరకః | తస్మాన్నః పరిప్రాహి |
 ఆయస్మిన్స్థుప్త వాసవా ఇన్ద్రియాణి శతక్రతవిత్వేతే || ౭౨ ||
 ఇన్ద్రియోషో వో వసుభిః పురస్తాదుపదధతామ్ |
 మనోజవసో వః పితృభీర్దక్షిణత ఉపదధతామ్ |
 ప్రచేతా వో రుద్రైః ప్రశ్చాదుపదధతామ్ |
 విశ్వకర్మా వ ఆదిత్యైరుత్తరత ఉపదధతామ్ |
 త్వష్టా వో రూపైరుపరిష్టాదుపదధతామ్ | సంజ్ఞానం వః పశ్చాద్దితి |
 ఆదిత్యస్సర్వోఽగ్నిః పృథివ్యామ్ | వాయురస్తరక్షే | సూర్యో దివి |
 చంద్రమా దిక్షు | నక్షత్రాణి స్వలోకే | ఏవా హ్యేవ | ఏవా హ్యేగ్నీ |
 ఏవా హి వాయో | ఏవా హీన్ద్ర | ఏవా హి పూషన్ |
 ఏవా హి దేవాః || ౭౩ ||

అపమాపామపస్సర్వాః | అస్మాదస్మాదైతోఽముతః |
 అగ్నిర్వాయుశ్చ సూర్యశ్చ | సహ సంచస్తరద్ధియా |
 వాయుశ్చా రశ్మిపతయః | మరీచ్యాత్మానో అద్రుహః |
 దేవీర్భువనసూవరీః | పుత్రవత్స్వాయ మే సుత |
 మహానామ్నీర్మహామానాః | మహాసో మహాసస్స్యః || ౭౫ ||
 దేవీః పర్జన్యసూవరీః | పుత్రవత్స్వాయ మే సుత | అపాశ్చ్యష్టిమపారక్షః |
 అపాశ్చ్యష్టిమపారఘమ్ | అపాఘ్రామప చావర్తిమ్ | అపదేవీరితో హిత |
 వజ్రం దేవీరజీతాగంశ్చ | భువనం దేవసూవరీః | ఆదిత్యానదితిం దేవీమ్ |
 యోనీనోర్వముదీషత || ౭౬ ||

భద్రం కర్ణభిశ్చృణుయామ దేవాః | భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః |
 స్థిరైరణ్ఘ్రైస్తుష్టువాగం సస్తనూభీః | వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః |
 స్వస్తి న ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః | స్వస్తి సః పూషా విశ్వవేదాః |
 స్వస్తి నస్తార్క్ష్యో అరీష్టనేమిః | స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దధాతు |
 కేతవో అరుణాసశ్చ | ఋషయో వాతరశనాః | ప్రతిష్ఠాగం శతధా హి |
 సమాహితాసో సహస్రధాయసమ్ | శివా నశ్చస్తమా భవన్తు |
 దివ్యా ఆప ఓషధయః | సుమృద్దీకా సరస్వతి |
 మా తే వ్యోమ సందృశీ || ౭౭ ||

యోఽపాం పుష్పం వేద | పుష్పవాన్ ప్రజాహన్ పశుమాన్ భవతి |
 చంద్రమా వా అపాం పుష్పమ్ | పుష్పవాన్ ప్రజాహన్ పశుమాన్ భవతి |
 య ఏవం వేద | యోఽపామాయతనం వేద | ఆయతనవాన్ భవతి |
 అగ్నిర్వా అపామాయతనమ్ | ఆయతనవాన్ భవతి |
 యోఽగ్నేరాయతనం వేద || ౭౮ ||

ఆయతనవాన్ భవతి | ఆప్తో వా అగ్నేరాయతనమ్ | ఆయతనవాన్భవతి |
 య ఏవం వేద | యోఽపామాయతనం వేద | ఆయతనవాన్ భవతి |
 వాయుర్వా అపామాయతనమ్ | ఆయతనవాన్ భవతి |
 యో వాయోరాయతనం వేద | ఆయతనవాన్ భవతి || ౭౯ ||
 ఆప్తో వై వాయోరాయతనమ్ | ఆయతనవాన్ భవతి | య ఏవం వేద |

యోఽపామూయతన్తం వేద | ఆయతనవాన్ భవతి |
 అసౌ వై తపన్నపామూయతనమ్ | ఆయతనవాన్ భవతి |
 యోఽముష్య తపత ఆయతన్తం వేద | ఆయతనవాన్ భవతి |
 ఆప్తో వా అముష్య తపత ఆయతనమ్ || ౮౦ ||
 ఆయతనవాన్ భవతి | య ఏవం వేద | యోఽపామూయతన్తం వేద |
 ఆయతనవాన్ భవతి | చన్ద్రమా వా అపామూయతనమ్ |
 ఆయతనవాన్ భవతి | యశ్చన్ద్రమస ఆయతన్తం వేద |
 ఆయతనవాన్ భవతి | ఆప్తో వై చన్ద్రమస ఆయతనమ్ |
 ఆయతనవాన్ భవతి || ౮౧ ||
 య ఏవం వేద | యోఽపామూయతన్తం వేద | ఆయతనవాన్ భవతి |
 నక్షత్రాణి వా అపామూయతనమ్ | ఆయతనవాన్ భవతి |
 యో నక్షత్రాణామూయతన్తం వేద | ఆయతనవాన్ భవతి |
 ఆప్తో వై నక్షత్రాణామూయతనమ్ | ఆయతనవాన్ భవతి |
 య ఏవం వేద || ౮౨ ||
 యోఽపామూయతన్తం వేద | ఆయతనవాన్ భవతి |
 పర్జన్యో వా అపామూయతనమ్ | ఆయతనవాన్ భవతి |
 యః పర్జన్యస్యాఽఽయతన్తం వేద | ఆయతనవాన్ భవతి |
 ఆప్తో వై పర్జన్యస్యాఽఽయతనమ్ | ఆయతనవాన్ భవతి |
 య ఏవం వేద | యోఽపామూయతన్తం వేద || ౮౩ ||
 ఆయతనవాన్ భవతి | సంవత్సరం వా అపామూయతనమ్ |
 ఆయతనవాన్ భవతి | యస్సంవత్సరస్యాఽఽయతన్తం వేద |
 ఆయతనవాన్ భవతి | ఆప్తో వై సంవత్సరస్యాఽఽయతనమ్ |
 ఆయతనవాన్ భవతి | య ఏవం వేద |
 యోఽప్పు నాపం ప్రతిష్ఠితాం వేద | ప్రత్యేవ తీష్ఠతి || ౮౪ ||
 ఇమే వై లోకా అప్పు ప్రతిష్ఠితాః | తదేషాఽభ్యసూక్తా |
 అపాగ్ం రసముదయగ్ం సన్ | సూర్యే శుక్రగ్ం సమాభ్యుతమ్ |
 అపాగ్ం రసస్య యో రసః | తం వో గృహ్ణామ్యుత్తమమితీ |

ఇమే వై లోకా అపాగ్ం రసః | తేజముష్మీన్నాదిత్యే సమాభ్యుతాః |
 జానుదఘ్నీముత్తరవేదీం ఖాత్వా |
 అపాం పూరయిత్వా గుల్ఫదఘ్నమ్ || ౮౫ ||
 పుష్కరపర్ణైః పుష్కరదణ్డైః పుష్కరైశ్చ సగ్ంస్తీర్య | తస్మిన్విహాయసే |
 అగ్నిం ప్రణీయోపసమాధాయ | బ్రహ్మవాదినో వదన్తి |
 కస్మాత్ప్రణీతేజయమగ్నిశ్చీయతే | సాప్రణీతేజయమపు హ్యాయం
 చీయతే | అసౌ భువనేజయసాహితాగ్నిరేతాః | తమభిత ఏతా
 అబీష్టక్తా ఉపదధాతి | అగ్నిహోత్రే దర్శపూర్ణమాసయోః |
 పశుబన్ధే చాతుర్థ్యాస్యేషు || ౮౬ ||
 అథో ఆహుః | సర్వేషు యజ్ఞక్రతుష్వితే | ఏతద్ధ స్తు వా ఆహుశ్శుణ్డిలాః |
 కమగ్నిం చీనుతే | సత్రియమగ్నిం చీన్వాసః | సంవర్ధురం ప్రత్యక్షేణ |
 కమగ్నిం చీనుతే | సావిత్రమగ్నిం చీన్వాసః | అముమాదిత్యం ప్రత్యక్షేణ |
 కమగ్నిం చీనుతే || ౮౭ ||
 నాచికేతమగ్నిం చీన్వాసః | ప్రాణాన్పుత్యక్షేణ | కమగ్నిం చీనుతే |
 చాతుర్థోత్రియమగ్నిం చీన్వాసః | బ్రహ్మ ప్రత్యక్షేణ | కమగ్నిం చీనుతే |
 వైశ్వపుజమగ్నిం చీన్వాసః | శరీరం ప్రత్యక్షేణ | కమగ్నిం చీనుతే |
 ఉపాసువాక్యమాశుమగ్నిం చీన్వాసః || ౮౮ ||
 ఇమాన్లోకాన్పుత్యక్షేణ | కమగ్నిం చీనుతే | ఇమమారుణకేతుకమగ్నిం
 చీన్వాస ఇతి | య ఏవాసౌ | ఇతశ్చౌముతశ్చావ్యతీప్రాతీ | తమితే |
 యోగ్గ్నిర్మథూయా వేద | మిథునవాన్భవతి | ఆపో వా అగ్నీర్మథూయాః |
 మిథునవాన్భవతి | య ఏవం వేద || ౮౯ ||
 ఆపో వా ఇదమాసన్స్థులిలమేవ | స ప్రజాపతిరేకః పుష్కరపర్ణే సమభవత్ |
 తస్యాన్తర్మనసీ కామస్సమవర్తత | ఇదగ్ం సృజేయమితీ |
 తస్మాద్యత్పూరుపో మనసాభిగచ్ఛతి | తద్వాచా వదతి |
 తత్కర్మణా కరోతి | తదేషాభ్యసూక్తా | కామస్తదగ్రే సమవర్తతాధి |
 మనస్తో రేతః ప్రథమం యదాసీత్ || ౯౦ ||
 సతో బన్ధుమసతి నీరవిన్దన్ | హృది ప్రతీప్యో కవయో మనీషేతీ |

ఉష్టేనం తదుపసమతి | యత్కామో భవతి | య ఏవం వేద |
 స తపోఽతప్యత | స తపస్తప్స్వా | శరీరమధూనుత |
 తస్య యన్మాగ్ంసమాసీత్ | తతోఽర్చుణాః కేతవో వాతరశనా ఋషయ
 ఉదతిష్ఠన్ || ౯౦ ||

యే నఖాః | తే వైఖానసాః | యే వాలాః | తే హాలఖిల్యాః | యో రసః |
 సోఽపామ్ | అన్తరతః కూర్మం భూతగం సర్పన్తమ్ | తమబ్రవీత్ |
 మమ వై త్వజ్మాగ్ంసా | సమభూత్ || ౯౧ ||

నేత్యబ్రవీత్ | పూర్వమేవాహమిహాసమితి | తత్పురుషస్య పురుషత్వమ్ |
 స సహస్రశీర్షా పురుషః | సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్ | భూత్వోదతిష్ఠత్ |
 తమబ్రవీత్ | త్వం వై పూర్వగం సమభూః | త్వమిదం పూర్వః కురుష్యేతి |
 స ఇత ఆదాయాపః || ౯౨ ||

అజ్జలినా పురస్తాదుపాదధాత్ | ఏవాహ్యవేతి | తత ఆదిత్య ఉదతిష్ఠత్ |
 సా ప్రాచీ దిక్ | అథాఽఽర్చుణః కేతుర్దక్షిణత ఉపాదధాత్ |
 ఏవాహ్యగ్న ఇతి | తతో వా అగ్నిరుదతిష్ఠత్ | సా దక్షిణా దిక్ |
 అథాఽఽర్చుణః కేతుః ప్రశ్చాదుపాదధాత్ | ఏవాహి వాయో ఇతి || ౯౪ ||
 తతో వాయురుదతిష్ఠత్ | సా ప్రతీచీ దిక్ | అథాఽఽర్చుణః కేతురుత్తరత
 ఉపాదధాత్ | ఏవాహిన్ద్రేతి | తతో వా ఇన్ద్ర ఉదతిష్ఠత్ | సోదీచీ దిక్ |
 అథాఽఽర్చుణః కేతుర్మధ్య ఉపాదధాత్ | ఏవాహి పూషన్నితి |
 తతో వై పూషోదతిష్ఠత్ | సేయం దిక్ || ౯౫ ||

అథాఽఽర్చుణః కేతురుపరిష్టాదుపాదధాత్ | ఏవాహి దేవా ఇతి |
 తతో దేవమనుష్యాః పితరః | గన్ధర్వాప్సరశ్చోదతిష్ఠన్ | సోర్ధ్వా దిక్ |
 యా విప్రుషో విపరాపతన్ | తాభ్యోఽసురా రక్షాగంసి పితౄచాశ్చోదతిష్ఠన్ |
 తస్మాత్తే పరాభవన్ | విప్రుఃస్థో హి తే సమభవన్ |
 తదేషాఽభ్యసూక్తా || ౯౬ ||

ఆపో హా యద్భృహతీర్గర్భమాయన్ |
 దక్షం దధానా జనయన్తీస్స్వయంభుమ్ | తత ఇమేఽధ్యసృజ్యన్త సర్గాః |
 అదోభ్యో వా ఇదగ్ం సమభూత్ | తస్మాద్దిదగ్ం సర్వం బ్రహ్మ

స్వయమ్భివీతి | తస్మాద్దిదగ్ం సర్వగ్ం శిథిలమివాద్రువమివాభవత్ |
ప్రజాపతిర్వావ తత్ | ఆత్మనాఽఽత్మానం విధాయ | తదేవానుప్రవీశత్ |
తదేషాఽభ్యసూక్తా || ౯౭

విధాయ లోకాన్విధాయ భూతానీ | విధాయ సర్వాః ప్రదిశో దిశశ్చ |
ప్రజాపతిః ప్రథమజా ఋతస్య | ఆత్మనాఽఽత్మానమభినంవివేశేతి |
సర్వమేవేదమాప్సా | సర్వమవరుధ్య | తదేవానుప్రవీశతి |
య ఏవం వేద || ౯౮ ||

చతుష్టయ్య ఆపో గృహ్లాతి | చత్వారి వా అపాగ్ం రూపాణి |
మేఘో విద్యుత్ | స్తనయిత్సుర్వృష్టిః | తాన్యేవావరున్ధే |
ఆతపతి వర్ష్యా గృహ్లాతి | తాః పురస్తాదుపదధాతి |
ఏతా వై బ్రహ్మవర్చస్యా ఆపః | ముఖత ఏవ బ్రహ్మవర్చసమవరున్ధే |
తస్మాన్ముఖతో బ్రహ్మవర్చసితరః || ౯౯ ||

కూప్యా గృహ్లాతి | తా దక్షిణత ఉపదధాతి | ఏతా వై తేజస్విన్రీరాపః |
తేజ ఏవాస్య దక్షిణతో దధాతి | తస్మాద్దక్షిణోఽర్ధస్తేజస్వితరః |
స్థావరా గృహ్లాతి | తాః పశ్చాదుపదధాతి | ప్రతీష్ఠితా వై స్థావరాః |
పశ్చాదేవ ప్రతీతిష్ఠతి | వహన్తీర్గృహ్లాతి || ౧౦౦ ||

తా ఉత్తరత ఉపదధాతి | ఓజసా వా ఏతా వహన్తీర్వోద్గతీరివ
ఆకూఙ్తీరివ ధావన్తిః | ఓజ ఏవాస్యోత్తరతో దధాతి |
తస్మాదుత్తరోఽర్ధ ఓజస్వితరః | సంభార్యా గృహ్లాతి |
తా మధ్య ఉపదధాతి | ఇయం వై సంభార్యాః | అన్యోమేవ ప్రతీతిష్ఠతి |
పల్వల్యా గృహ్లాతి | తా ఉపరిష్ఠాదుపాదధాతి || ౧౦౧ ||

అసౌ వై పల్వల్యాః | అముష్యోమేవ ప్రతీతిష్ఠతి | దిక్షూపదధాతి |
దిక్షు వా ఆపః | అన్నం వా ఆపః | అద్భ్యో వా అన్నం జాయతే |
యదేవాద్భ్యోఽన్నం జాయతే | తదవరున్ధే |
తం వా ఏతమర్చణాః కేతవో వాతరశనా ఋషయోఽచిన్వన్ |
తస్మాదారుణకేతుకః || ౧౦౨ ||

తదేషాఽభ్యసూక్తా | కేతవో అరుణాసశ్చ | ఋషయో వాతరశనాః |

ప్రతిష్ఠాగ్ం శతధా హి | సమాహితాసో సహస్రధాయస్తమితే |
శతశశ్చైవ సహస్రశశ్చ ప్రతీతిష్ఠతి | య ఏతమగ్నిం చీనుతే |
య ఉచైనమేవం వేద || ౧౦౩ ||

జానుదఘ్నిముత్తరవేదీం ఖాత్వా | అపాం పూరయతి |
అపాగ్ం సర్వత్వాయ | పుష్కరపర్ణగ్ం రుక్మం పురుషమిత్యుపదధాతి |
తపో వై పుష్కరపర్ణమ్ | సత్యగ్ం రుక్మః | అమృతం పురుషః |
ఏతావద్యావాస్తి | యావదేతత్ | యావదేవాస్తీ || ౧౦౪ ||
తదవరున్ధే | కూర్మముపదధాతి | అపామేవ మేధమవరున్ధే |
అథో స్వర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యై | ఆపమాపామపస్సర్వాః |
అస్మాదస్మాదితోఽముతః | అగ్నిర్వాయుశ్చ సూర్యశ్చ |
సహ సఙ్చస్తరర్థియా ఇతి | వాయుశ్చ రశ్మిపతయః |
లోకం పృణచ్ఛిద్రం పృణ || ౧౦౫ ||
యాస్తిస్రః పరమజాః | ఇన్ద్రఘోషా వో వసుభిరేవా హ్యేవేతే |
పఙ్చచితయ ఉపదధాతి | పాఙ్క్తిః | యావానేవాగ్నిః | తం చీనుతే |
లోకంపృణయా ద్వితీయాముపదధాతి | పఙ్చపదా వై విరాట్ |
తస్యా వా ఇయం పాదః | అన్తరిక్షం పాదః | ద్యౌః పాదః | దిశః పాదః |
పరోరజాః పాదః | విరాజ్యేవ ప్రతీతిష్ఠతి | య ఏతమగ్నిం చీనుతే |
య ఉ చైనమేవం వేద || ౧౦౬ ||

అగ్నిం ప్రణీయోపసమాధాయ | తమభిత ఏతా అబీష్టకా ఉపదధాతి |
అగ్నిహోత్రే దర్శపూర్ణమాసయోః | ప్రశుబ్ధే చాతుర్మాస్యేషు |
అథో ఆహుః | సర్వేషు యజ్ఞక్రతుష్యితి | అథ హ
స్మాఽఽహోరుణస్వాయమ్భువః | సావిత్రస్సర్వోఽగ్నిరిత్యననుషణ్ణం
మన్యామహే | నానా వా ఏతేషాం వీర్యాణి | కమగ్నిం చీనుతే || ౧౦౭ ||
సత్రియమగ్నిం చీన్వాసః | కమగ్నిం చీనుతే | సావిత్రమగ్నిం చీన్వాసః |
కమగ్నిం చీనుతే | నాచికేతమగ్నిం చీన్వాసః | కమగ్నిం చీనుతే |
చాతుర్హోత్రియమగ్నిం చీన్వాసః | కమగ్నిం చీనుతే |
వైశ్వస్థౌజమగ్నిం చీన్వాసః | కమగ్నిం చీనుతే || ౧౦౮ ||

ఉపాసువాక్యమూశుమగ్నిం చీన్వానః | కమగ్నిం చీనుతే |
ఇమమారుణకేతుకమగ్నిం చీన్వాన ఇతి | వృషా వా అగ్నిః |
వృషాణా సగ్గంస్ఫాలయేత్ | హన్యేతాస్య యజ్ఞః | తస్మాన్నానుషజ్యః |
సోత్తరవేదిషు క్రతుషు చిన్వీత | ఉత్తరవేద్యాగ్ం హ్యగ్నిశ్చీయతే |
ప్రజాకామశ్చిన్వీత || ౧౦౯ ||

ప్రాజాపత్యో వా ఏషోఽగ్నిః | ప్రాజాపత్యాః ప్రజాః | ప్రజాపాన్భవతి |
య ఏవం వేద | ప్రశుకామశ్చిన్వీత | సంజ్ఞానం వా ఏతత్ప్రశూనామ్ |
యదాపః | ప్రశూనామేవ సంజ్ఞానేఽగ్నిం చీనుతే | ప్రశూమాన్భవతి |
య ఏవం వేద || ౧౧౦ ||

వృష్టికామశ్చిన్వీత | ఆపో వై వృష్టిః | పర్జన్యో వర్షకో భవతి |
య ఏవం వేద | ఆమయావీ చీన్వీత | ఆపో వై భేషజమ్ |
భేషజమేవాస్మై కరోతి | సర్వమాయురేతి | అభిచరగ్గ్ంశ్చిన్వీత |
వజ్రో వా ఆపః || ౧౧౧ ||

వజ్రమేవ భ్రాతృవ్యేభ్యః ప్రహరతి | స్పృణుత ఏనమ్ |
తేఽస్మామో యశస్కామః | బ్రహ్మవర్చసకామస్సర్గకామశ్చిన్వీత |
ఏతావద్వా పాన్తి | యావదేతత్ | యావదేవాన్తి | తదవరున్ధే |
తస్యైతద్వృతమ్ | వర్షతి న ధావేత్ || ౧౧౨ ||

అమృతం వా ఆపః | అమృతస్యాసన్తరిత్యై |
నాప్పు మూత్రపురీషం కుర్యాత్ | న నిష్ఠీవేత్ | న వివసనస్నాయాత్ |
గుప్త్యో వా ఏషోఽగ్నిః | ఏతస్యాగ్నీరసతిదాహాయ |
న పుష్కరపర్ణాని హిరణ్యం వాఽధితిష్ఠేత్ | ఏతస్యాగ్నీరసభ్యారోహాయ |
న కూర్మస్యాశ్నీయాత్ | నోదకస్యాఘాతుకాన్యేనమోదకానీ భవన్తి |
అఘాతుకా ఆపః | య ఏతమగ్నిం చీనుతే |
య ఉచైనమేవం వేద || ౧౧౩ ||

ఇమానుక్తం భువనా సీషధేమ | ఇన్ద్రోశ్చ విశ్వే చ దేవాః |
యజ్ఞం చ నస్తన్వం చ ప్రజాం చ | ఆదిత్యైరిన్ద్రస్సహ సీషధాతు |
ఆదిత్యైరిన్ద్రస్సగణో మరుద్భిః | అస్మాకం భూత్వవితా తనూనామ్ |

ఆప్లవస్త్వ ప్రప్లవస్త్వ | ఆణ్ణీ భవ జ మా ముహుః |
 సుఖాదీం దుఃఖనిధనామ్ | ప్రతిముఞ్చస్త్వ స్యాం పురమ్ || ౧౧౪ ||
 మరీచయస్స్వాయంభువాః | యే శరీరాణ్యకల్పయన్ |
 తే తే దేహం కల్పయన్తు | మా చ తే ఖ్యా స్మ తీరిషత్ | ఉత్తిష్ఠత మా స్వప్త |
 అగ్నిమీచ్ఛధ్వం భారతాః | రాజ్ఞసోమస్య తృప్తాసః |
 సూర్యేణ సయుజోషసః | యుషా సువాసాః |
 అష్టాచక్రా నవద్వారా || ౧౧౫ ||
 దేవానాం పూరయోధ్యా | తస్యాగ్ం హిరణ్మయః కోశః |
 స్వర్గో లోకో జ్యోతిషాఽఽవృతః | యో వై తాం బ్రహ్మణో వేద |
 అమృతేనాఽఽవృతాం పురీమ్ | తస్మై బ్రహ్మ చ బ్రహ్మ చ |
 ఆయుః కీర్తిం ప్రజాం దదుః | విభ్రాజమానాగ్ం హరణీమ్ |
 యశసా సంప్రరీప్యతామ్ | పురగ్ం హిరణ్మయాం బ్రహ్మ || ౧౧౬ ||
 వివేశాపరాజితా | పరాజేత్యజ్యామయీ | పరాజేత్యనాశక్తీ |
 ఇహ చాముత్ర చాన్వేతి | విద్వాన్దేవాసురాసుభయాన్ |
 యత్కుమారీ మన్ద్రయతే | యద్యోషిద్యత్పత్తివ్రతా | అరీష్టం యత్కిఞ్చ
 క్రియతే | అగ్నిస్తదనువేధతి | అశృతాసశ్మృతాసశ్చ || ౧౧౭ ||
 యజ్ఞానో యేఽప్యయజ్ఞసః | స్వర్యన్తో నాపేక్షన్తే |
 ఇన్ద్రమగ్నిం చ యే విదుః | సికతా ఇవ సంతయన్తే | రశ్మిభీస్సముదీరితాః |
 అస్మాల్లోకాదముష్మాచ్చ | ఋషిభీరదాత్పుశ్నిభీః |
 అపేత వీత వి చ సర్పతాతః | యేఽత్ర స్థ పురాణా యే చ నూతనాః |
 అహోభిరద్భిరక్తుభిర్వ్యక్తమ్ || ౧౧౮ ||
 యమో దదాత్సవసానమస్మై | సృ ముణన్తు సృ ప్రాత్సర్యః |
 అక్రుష్టా యే చ కృష్టజాః | కుమారీషు కనీనీషు | జారిణీషు చ యే హితాః |
 రేతః పీతా ఆర్ణవీతాః | అఙ్గారేషు చ యే హుతాః |
 ఉభయాన్ పుత్రపౌత్రకాన్ | యువేఽహం యమరాజగాన్ |
 శతమిన్ను శరదః || ౧౧౯ ||
 అదో యద్భృహ్మ విలబమ్ | పితృణాం చ యమస్య చ |

వరుణస్యాశ్వినోరగ్నేః | మరుతాం చ విహాయసామ్ |
 కామప్రయవణం మే అస్తు | స హ్యేవాస్మీ సనాతనః |
 ఇతి నాకో బ్రహ్మిశ్రవో రాయో ధనమ్ |
 పుత్రానాపో దేవీరహః ౨౨ హీతా || ౧౨ ||
 విశ్వీర్జీం గృధ్రశీర్జీం చ | అపేతో నిర్ఋతిగిం హథః |
 పరిబాధగ్ం శ్వేతకుక్షమ్ | నిజజ్ఞగ్ం శబలోదరమ్ |
 స తాన్వాచ్యాయయా సహ | అగ్నే నాశయ సందృశః |
 ఈర్వ్యాసూయే బుభుక్షామ్ | మన్యుం కృత్యాం చ దీధిరే |
 రథేన కిగ్ం శుకావతా | అగ్నే నాశయ సందృశః || ౧౩ ||
 పర్జస్యాయ ప్రగాయత | దివస్సుత్రాయ ప్రిధుషే | స నో యవసమిచ్ఛతు |
 ఇదం వచః పర్జస్యాయ స్వరాజే | హృదో అస్త్యస్తరం తద్యుయోత |
 మయోభూర్వాతో విశ్వకృష్ణయస్సన్వస్మే | సుపిపులా ఓషధీర్దేవగోపాః |
 యో గర్భమోషధీనామ్ | గహం కృణోత్యర్వతామ్ |
 పర్జస్యః పురుషీణామ్ || ౧౪ ||
 పునరామైత్విన్ద్రియమ్ | పునరాయుః పునర్భగః |
 పునర్భాహ్మణమైతు మా | పునర్ద్యవీణమైతు మా | యన్మేద్య రేతః
 పృథివీమస్మాన్ | యదోషధీరప్యసరద్యదాపః | ఇదం తత్పునరాదదే |
 దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చసే | యన్మే రేతః ప్రసీచ్యతే | యన్మ ఆజాయతే పునః |
 తేన మామమృతం కురు | తేన సుప్రజసం కురు || ౧౫ ||
 అద్యుస్తిరోధాజాయత | తవ వైశ్రవణస్సదా | తిరోధేహి సప్తాన్నః |
 యే అపోశ్చన్తి కేచన | త్వాష్ట్రం మాయాం వైశ్రవణః |
 రథగ్ం సహస్రవస్థరమ్ | పురుశ్శక్రగ్ం సహస్రాశ్వమ్ |
 ఆస్థాయాజాయాహి నో బలిమ్ | యన్మే భూతానీ బలిమావహన్తి |
 ధనం గావో హస్తిహిరణ్యమశ్వాన్ || ౧౬ ||
 అసామ సుమతౌ యజ్ఞియస్య | శ్రియం బిభ్రతోఽన్నముఖీం విరాజమ్ |
 సుదర్శనే చ క్రోజన్తే చ | మైనాగే చ మహగీరా | సతద్వాట్టారగమన్తా |
 సగ్ం హర్షం సగర్తం తవ | ఇతి మన్త్రాః | కల్పోతత ఊర్ధ్వమ్ |

యద్ది బలిగ్ం హరేత్ | హిరణ్యనాభయే విత్తుదయే

కౌబేరాయాయం బలిః || ౧౨౫ ||

సర్వభూతధిపతయే నమ ఇతి | అథ బలిగ్ం హృత్పతిష్ఠేత |

క్షత్రం క్షత్రం వైశ్రవణః | బ్రాహ్మణా వయగ్ంస్యః |

సమస్తే అస్తు మా మా హిగ్ంసీః | అస్మాత్పురిశ్యాన్నమద్ధీతి |

అథ తమగ్నిమాదధీత | యస్మిన్నేతత్కర్మ ప్రయుజ్జీత |

తిరోధా భూః | తిరోధా భువః || ౧౨౬ ||

తిరోధాస్వః | తిరోధా భూర్భువస్వః |

సర్వేషాం లోకానామాధిపత్యే సీదేతి | అథ తమగ్నిమిస్థిత |

యస్మిన్నేతత్కర్మ ప్రయుజ్జీత | తిరోధా భూస్వాహా |

తిరోధా భువస్వాహా | తిరోధా స్వస్వాహా |

తిరోధా భూర్భువస్వస్వాహా |

యస్మిన్నస్య కాలే సర్వా ఆహుతీర్హతా భవేయుః || ౧౨౭ ||

అపి బ్రాహ్మణముఖీనాః | తస్మిన్నహ్నః కాలే ప్రయుజ్జీత |

పరస్సుప్తజనాద్వేపి | మాస్మ ప్రమాద్యస్తమాఽధ్యాపయేత్ |

సర్వాథాస్సిద్ధ్యస్తే | య ఏవం వేద | క్షుధ్యన్నిదమజానతామ్ |

సర్వాథా న సిద్ధ్యస్తే | యస్తే విఘాతుకో భ్రాతా |

మమాన్తర్హదయే శ్రితః || ౧౨౮ ||

తస్మా ఇమమగ్రపిణ్డం జుహోమి | స మేఽర్థాన్మా వివధీత్ |

మయి స్వాహా | రాజాధిరాజాయ ప్రసహ్యస్తాహినే |

సమో వయం వైశ్రవణాయ కుర్మహే | స మే కామాన్మామకామాయ

మహ్యమ్ | కౌమేత్సరో వైశ్రవణో దదాతు | కుబేరాయ వైశ్రవణాయ |

మహారాజాయ నమః | కేతవో అరుణాసశ్చ | ఋషయో వాతరశనాః |

ప్రతిష్ఠాగ్ం శతథా హి | సమాహితాసో సహస్రధాయసమ్ |

శివా నశ్చస్తమా భవన్తు | దివ్యా ఆప్త ఓషధయః | సుమ్మదీకా సరస్వతి |

మా తే వ్యోమ సందృశీ || ౧౨౯ ||

సంవత్సరమేతద్వ్యతం చరేత్ | ద్వే వా మాసౌ | నియమస్సమాసేన |

తస్మిన్నియమవిశేషాః | త్రిషవణముదకోపస్ఫర్శి |
 చతుర్థకాలపాసభక్తస్సాన్యత్ | అహరహర్వా భైక్షమశ్నీయాత్ |
 ఔదుమ్బరీభిస్సమిద్భిరగ్నిం పరిచరేత్ |
 పునర్మా మైత్విన్ద్రియమిత్యేతేనానువాకేన |
 ఉద్భృతపరిపూతాభిరద్భిః కార్యం కుర్వీత || ౧౩౦ ||
 అసంచయవాన్ | అగ్నయే వాయవే సూర్యాయ | బ్రహ్మణే ప్రజాపతయే |
 చన్ద్రమసే నక్షత్రేభ్యః | ఋతుభ్యస్సంవత్సరాయ |
 వరుణాయారుణాయేతి వ్రతహోమాః | వ్రవర్గ్యవదాదేశః |
 అరుణాః కాణ్డ ఋషయః |
 అరణ్యేఽధీయారన్ | భద్రం కర్ణభిరితి దేవ్ జప్తిత్వా || ౧౩౧ ||
 మహానామ్నీభిరుదకగ్ం సగ్ంస్పర్శ్య | తమాచార్యో దద్యాత్ |
 శివా నశ్వంతమేత్యోషధీరాలభతే | సుమృడీకేతి భూమిమ్ | ఏవమపవర్తే |
 ధేనుర్దక్షిణా | కగ్ంసం వాసశ్చ క్షౌమమ్ | అన్యద్వాత్సుక్లమ్ |
 యథాశక్తి వా | ఏవగ్ం స్వాధ్యాయధర్మేణ | అరణ్యేఽధీయీత |
 తపస్వీ పుణ్యో భవతి తపస్వీ పుణ్యో భవతి || ౧౩౨ ||
 భద్రం కర్ణభిశ్చృణుయామ దేవాః | భద్రం పశ్యేత్తాక్షభిర్యజ్త్రాః |
 స్థిరైరజ్ఞైస్తుష్టువాగ్ంసస్తనూభిః | వ్యశేమ దేవహీతం యదాయుః |
 స్వస్తి న ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః | స్వస్తి సః పూషా విశ్వవేదాః |
 స్వస్తి నస్తార్క్ష్యో అరీష్టనేమిః | స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దధాతు ||
 ఓం శాన్తిశాన్తిశాన్తిః ||
 || ఇతి తైత్తిరీయారణ్యకే ప్రథమః ప్రపాఠకస్సమాప్తః ||

మహాసారం

(ఋ.వే.౧-౫౦-౧)

ఉదు త్యం జాతవేదసం దేవం వహన్తి కేతవః |
 దృశే విశ్వాయ సూర్యమ్ || ౧
 అప్త త్యే తాయవో యథా నక్షత్రా యన్త్యక్తుభిః |
 సూరాయ విశ్వచక్షసే || ౨
 అదృశ్రమస్య కేతవో వి రశ్మయో జనాజ్ అను |
 భ్రాజన్తో అగ్నయో యథా || ౩
 తరణిర్విశ్వదర్శతో జ్యోతిష్కదసి సూర్య |
 విశ్వమా భాసి రోచనమ్ || ౪
 ప్రత్యజ్ దేవానాం విశః ప్రత్యజ్ఞుదేషి మానుషాన్ |
 ప్రత్యజ్ విశ్వం స్వర్ణశే || ౫
 యేనా పావక చక్షసా భురణ్యంతం జనాజ్ అను |
 త్వం వరుణ పశ్యసి || ౬
 విద్యామేషి రజస్సృధ్వహో మిమానో అక్తుభిః |
 పశ్యజ్ఞాన్మాని సూర్య || ౭
 సప్త త్వా హరితో రథే వహన్తి దేవ సూర్య |
 శోచిష్యేశం విచక్షణ || ౮
 అయుక్త సప్త శుస్థువః సూరో రథస్య నప్త్యః |
 తాభీర్యాతి స్వయుక్తిభిః || ౯
 ఉద్వయం తమసస్పరి జ్యోతిష్పశ్యంత ఉత్తరమ్ |
 దేవం దేవత్రా సూర్యమగన్తు జ్యోతిరుత్తమమ్ || ౧౦
 ఉద్యన్నద్య మీత్రమహ ఆరోహన్ముత్తరాం దివమ్ |
 హృద్ధోగం మమ సూర్య హరిమాణం చ నాశయ || ౧౧
 శుకేషు మే హరిమాణం రోహణాకాసు దధ్యసి |
 అథో హరిద్రవేషు మే హరిమాణం ని దధ్యసి || ౧౨
 ఉదగాదయమాదిత్యో విశ్వేన సహసా సహ |

ద్విషంతం మహ్యం రథయన్ మో అహం ద్విషతే రథమ్ || ౧౩

(౧-౧౧౫-౦౧)

చిత్రం దేవానాముదగ్రాదనీకం చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్యాగ్నేః |
ఆప్రా ద్యాపాపుథివీ అన్తరీక్షం సూర్య ఆత్మా జగత్సస్థుషశ్చ || ౧౪
సూర్యో దేవీముషసం రోచమానాం మర్యో న యోషామభ్యేతి ప్రశ్నాత్ |
యత్రా నరో దేవయన్తో యుగానీ వితన్వతే ప్రతి భద్రాయ భద్రమ్ || ౧౫
భద్రా అశ్వా హరితః సూర్యస్య చిత్రా ఏతగ్వా అనుమాద్యాసః |
నమస్యన్తో దివ ఆ పృష్ఠమస్త్రుః పరి ద్యాపాపుథివీ యన్తి సద్యః || ౧౬
తత్సూర్యస్య దేవత్వం తన్మహిత్వం మధ్యా కర్తౌర్వితతం సం జభార |
యదేదయుక్త హరితః సధస్థాదాద్రాత్రీ వాసస్తనుతే సిమన్తై || ౧౭
తన్మిత్రస్య వరుణస్యాభిచక్షే సూర్యో రూపం కృణుతే ద్యౌరుపస్థే |
అనన్తమన్యద్రుశదస్య పాజః కృష్ణమన్యద్ధరితః సం భరన్తి || ౧౮
అద్యా దేవా ఉదితా సూర్యస్య నిరంహసః పిప్రుతా నిరవద్యాత్ |
తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తామదీతిః సిన్ధుః పృథివీ ఉత ద్యౌః || ౧౯

(౧-౧౬౪-౪౬)

ఇన్ద్రియం మిత్రం వరుణమగ్నిమాహూరణో దివ్యః స సుప్తరో గరుత్మాన్ |
ఏకం సద్విప్రా బహుధా వదన్త్యగ్నిం యమం మాతరిశ్వానమాహుః || ౨౦
కృష్ణం నియానం హరయః సుప్తర్ణా అపో వసానా దివముత్పతన్తి |
త ఆవపుత్రన్తదనాదృతస్యాదిద్భుతేన పృథివీ వ్యుద్యతే || ౨౧

(౪-౦౪౦-౦౫)

హంసః శుచిషద్వసురన్తరీక్షసద్ధోతా వేదిషదతిథిర్దురోణసత్ |
సృషద్వరసదృతసద్వ్యోమసదజ్ఞా గోజా ఋతజా అద్రిజా ఋతమ్ || ౨౨

(౫-౦౪౦-౦౫)

యత్త్వా సూర్య స్వర్భానుస్తమసావీధ్యదాసురః |
అక్షేత్రవిద్యథా ముగ్ధో భువనాన్యదీధయుః || ౨౩

(౭-౦౬౦-౦౧)

యదద్య సూర్య బ్రహ్మోఽసాగా ఉద్యన్మిత్రాయ వరుణాయ సత్యమ్ |

వయం దేవత్రాదీతే స్యామ తవ ప్రియాసో అర్యమన్ గృణస్తః || ౨౪

(౭-౦౬౨-౦౧)

ఉత్సూర్యో బృహద్రీంష్యశ్రేత్తురు విశ్వా జనీమ మానుషాణామ్ |
సమో దివా దదృశే రోచమానః క్రత్వా కృతః సుకృతః కర్మభిర్భూత్ || ౨౫
స సూర్య ప్రతి పురో న ఉద్ధా ఏభిః స్తోమేభిరేతశేభిరేవైః |
ప్ర నో మిత్రాయ వరుణాయ వోచో నాగసో అర్యష్టే అగ్నయే చ || ౨౬
వి సః సహస్రం శురుధో రదన్త్య తావాన్ వరుణో మిత్రో అగ్నిః |
యచ్ఛన్తు చన్ద్రా ఉప్తమం నో అర్కమా నః కామం పూపురన్తు స్తహానాః || ౨౭
(౭-౦౬౩-౦౧)

ఉద్వేతి సుభగో విశ్వచక్షాః సాధారణః సూర్యో మానుషాణామ్ |
చక్షుర్మిత్రస్య వరుణస్య దేవశ్చర్యేవ యః సమవిష్వక్తమాంసి || ౨౮
ఉద్వేతి ప్రసవీతా జనానాం మహాన్ కేతుర్జ్వలః సూర్యస్య |
సమానం చక్రం పర్యావిష్వత్సన్యదేతశో వహతి ధూర్ష యుక్తః || ౨౯
విభ్రాజమాన ఉషసాముపస్థాద్రేభైరుదేత్యనుమద్యమానః |
ఏష మే దేవః సవీతా చచ్ఛన్త యః సమానం న ప్రమినాతి ధామ || ౩౦
దివో రుక్మ ఉరుచక్షా ఉదేతి దూరే అర్ధస్తరణిర్భ్రాజమానః |
సూనం జనాః సూర్యేణ ప్రసూతా అయన్నర్థాని కృణవన్నపాంసి || ౩౧
యత్రా చక్రురమృతా గాతుమస్మై శ్రేణో న దీయన్నస్వేతి పాథః || ౩౨
(౭-౦౬౪-౦౪)

ఉదు త్యద్ధర్మతం వపుర్దివ ఏతి ప్రతిహ్వరే |
యదీమాశుర్యహతి దేవ ఏతశో విశ్వస్మై చక్షసే అరీమ్ || ౩౩
శీర్షః శీరో జగతస్తస్థుషస్పతిం సమయా విశ్వమా రజః |
సప్త స్వసారః సువితాయ సూర్యం వహన్తి హరితో రథే || ౩౪
తచ్ఛక్ష్మర్దేవహితం శుక్రముచ్చరత్ |
పశ్యేమ శరదః శతం జీవేమ శరదః శతమ్ || ౩౫

(౮-౧౦౧-౧౧)

బన్మహాః అసి సూర్య బళాదిత్య మహాః అసి |

మహాస్తే సతో మహిమా పనస్యతే॥ దేవ మహాః అసి || ౩౬

బట్ సూర్య శ్రవసా మహాః అసి సత్రా దేవ మహాః అసి |

మహ్న దేవాసామసుర్యః పురోహితో విభు జ్యోతిరదాభ్యమ్ || ౩౭

(౧౦-౦౩౭-౦౧)

నమో మిత్రస్య వరుణస్య చక్షసే మహో దేవాయ తద్భుతం సపర్యత |

దూరేద్యశే దేవజాతాయ కేతవే దివస్సుత్రాయ సూర్యాయ శంసత || ౩౮

సా మా సత్యోక్తిః పరీ పాతు విశ్వతో ద్యావా చ యత్ర తతనన్నహాని చ |

విశ్వమన్యన్ని విశతే యదేజతి విశ్వాహాపో విశ్వాహోదేత్తి సూర్యః || ౩౯

స తే అదేవః ప్రదివో ని హసతే యదేతశేభిః పతరై రభర్యసే |

ప్రాచీనమన్యదస పర్వతే రజ ఉదన్యేన జ్యోతిషా యాసి సూర్య || ౪౦

యేన సూర్య జ్యోతిషా బాధసే తమో జగచ్చ విశ్వముద్రియర్షి భానుసా |

తేనాస్మద్విశ్వామనీరామసాహుతిమపామీవామప దుష్వప్స్యం సువ || ౪౧

విశ్వస్య హి ప్రేషితో రక్షసి వ్రతమహాకయస్సుచ్చరసి స్వధా అను |

యదద్య త్వా సూర్యోప్రబ్రహ్మహై తం నో దేవా అను మంసీరత క్రతుమ్ ||

తం నో ద్యావాపుథివీ తన్న ఆప ఇన్ద్రః శృణ్వన్తు మరుతో హవం వచః |

మా శూనే భూమ సూర్యస్య సంద్యశీ భద్రం జీవన్తో జరణామశీమహి || ౪౩

విశ్వాహో త్వా సుమనసః సుచక్షసః ప్రజావన్తో అనమీవా అనాగసః |

ఉద్యన్తం త్వా మిత్రమహో దివేదీవే జ్యోగ్జీవాః ప్రతీ పశ్యేమ సూర్య || ౪౪

మహి జ్యోతిర్భిభ్రతం త్వా విచక్షణ భాస్వన్తం చక్షుషే చక్షుషే మయః |

ఆరోహన్తం బృహతః పాజసస్పరి వయం జీవాః ప్రతీ పశ్యేమ సూర్య || ౪౫

యస్య తే విశ్వా భువనాని కేతునా ప్ర చేరతే ని చ విశన్తే అక్తుభిః |

అనాగాస్త్వేన హరికేశ సూర్యాహ్నహ్నో వస్యసావస్యసోదీహి || ౪౬

శం నో భవ చక్షసా శం నో అహ్నో శం భానునా శం హిమా శం ఘృణేన |

యథా శమధ్వజ్ఞమసద్ధురోణే తత్సూర్య ద్రవీణం ధేహి చిత్రమ్ || ౪౭

అస్మాకం దేవా ఉభయాయ జన్మనే శర్మ యచ్ఛత ద్విపదే చతుష్పదే |

అదత్త్విబదూర్ణయమానమాశీతం తదస్మై శం యోరరపో దధాతన || ౪౮

యదో దేవాశ్చక్రమ జిహ్వయా గురు మనసో వా ప్రయుతీ దేవహేళనమ్ |

అరావా యో నో అభి దుచ్చునాయతే తస్మిన్ తదేనో వసవో ని ధేతన || ౪౯
(౧౦-౧౫౮-౦౧)

సూర్యో నో దివస్పాతు వాతో అన్తరీక్షాత్ |

అగ్నిర్నః పార్థివేభ్యః || ౫౦

జోషా సవిత్తర్యస్య తే హరః శతం సవాః అర్హతి |

ప్రాహి నో దిద్యుతః పతన్త్యాః || ౫౧

చక్షుర్నో దేవః సవితా చక్షుర్న ఉత పర్వతః |

చక్షుర్ధాతా దధాతు నః || ౫౨

చక్షుర్నో ధేహి చక్షుషే చక్షుర్విశ్వై తనూభ్యః |

సం చేదం వి చ పశ్యేమ || ౫౩

సుసందృశం త్వా వయం ప్రతి పశ్యేమ సూర్య |

వి పశ్యేమ నృచక్షసః || ౫౪

(౧౦-౧౬౦-౦౧)

విభ్రాడ్భృహత్పీఠతు సోమ్యం మధ్వాయుర్గధద్భ్యజ్జపతావవిహ్రుతమ్ |

వాతజాతో యో అభిరక్షతి త్మసా ప్రజాః పుపోష పుర్తుధా వి రాజతి || ౫౫

విభ్రాడ్భృహత్పుభృతం వాజసాతమం ధర్మన్దివో ధరుణే సత్యమర్పితమ్ |

అమిత్రహా వృత్రహా దస్యహస్తమం జ్యోతిర్ణజ్జే అసురహా సపత్నహా || ౫౬

ఇదం శ్రేష్ఠం జ్యోతిషాం జ్యోతిరుత్తమం విశ్వజిద్ధనజిదుచ్యతే బృహత్ |

విశ్వభ్రాడ్భాజో మహి సూర్యో దృశ ఉరు పప్రథే సహ ఓజో అచ్యుతమ్ ||

విభ్రాజజ్జ్యోతిషా స్వ(౧) అరగచ్ఛో రోచనం దివః |

యేనేమా విశ్వా భువనాన్యాభృతా విశ్వకర్మణా విశ్వదేవ్యావతా || ౫౮

(౧౦-౧౮౯-౦౨)

ఆయం గౌః పృశ్నీరక్రమీదసదన్మాతరేం పురః |

పితరేం చ ప్రయన్న్యః || ౫౯

అన్తశ్చరతి రోచనస్య ప్రాణాదపానతీ | వ్యఖ్యన్మహిషో దివమ్ || ౬౦

త్రింశద్ధామ వి రాజతి వాక్పతన్గాయ ధీయతే |

ప్రతి వస్తోరహ ద్యుభిః || ౬౧

(౧౦-౧౯౦-౦౧)

ఋతం చ సత్యం చాభీధాత్తపసోఽధ్యజాయత |
తతో రాత్ర్యజాయత తతః సముద్రో తిర్ణవః || ౬౨
సముద్రాదీర్ణవాదధీ సంవత్సరో అజాయత |
అహోరాత్రాణీ విదధద్విశ్వస్య మిషతో వశీ || ౬౩
సూర్యాచన్ద్రమసౌ ధాతా యథాపూర్వమకల్పయత్ |
దివం చ పృథివీం చాన్తరిక్షమథో స్వః || ౬౪

(౧౦-౦౩౬-౧౪)

సవితా పశ్చాత్సాత్సవితా పురస్తాత్సవితోత్తరాత్సాత్సవితాధరాత్సాత్ |
సవితా సః సువతు సర్వతాతిం సవితా నో రాసతాం దీర్ఘమాయుః || ౬౫
ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ||

stotranidhi™

తెలుగు | కన్నడ | తమిళం | देवनागरी | english

స్తోత్రనిధి

నిత్య పారాయణ స్తోత్రములు, పూజా విధానముల కొరకు,
stotranidhi.com వెబ్సైట్ చూడండి.

 stotranidhi.com

WEBSITE QR CODE

    /stotranidhi

Email: stotranidhi@gmail.com

Website: stotranidhi.com